

# Apmokėjimo ir darbo sąlygos socialinėje rūpyboje

WICARE projekto santrauka<sup>1</sup>, 2015m. Vasaris

## Ivadas

WICARE siekia pagerinti profsąjungų informuotumą apie atlyginimus ir darbo sąlygas Europos socialinių paslaugų sektoriuje. Tai – jungtinė EPSU, dviejų tyrimų institutų – Amsterdamo AIAS universiteto ir Bratislavos CELSI bei WageIndicator fondo iniciatyva. Projektas apėmė visas 28 ES šalis, taip pat šešias buvusias sovietines šalis (CIS). 2014 m., į EU28 socialiniai paslaugos dirbo beveik 10 milijonų žmonių iš dviejų subsektorių, stacionarinė globos ir socialinis darbas be apgyvendinimo. Nuo 2008 m. iki 2014 m. įdarbinimas padidėjo iki 1,6 milijono. Iš viso, 82 procentus, šiuo metu dirbančiųjų EU socialinių paslaugų srityje, sudaro moterys. Vidutinis dirbančiųjų amžius yra 43 metai.

## Duomenys surinkti naudojant internetines apklausas ir spausdintas apklausas

Branduolys WICARE projekto yra apie duomenis nuolat WageIndicator interneto apklauso dėl darbo ir darbo užmokesčio analizė. Nacionalinės WageIndicator svetainės lankytojai yra kviečiami užpildyti šią apklausą. Analizei, tyrimas duomenys naudojami nuo darbuotojų į globos veiklos ir socialinio darbo veikla, nesusijusi su apgyvendinimo, renkami nuo 2013/01/01 ir 31/9/2014<sup>2</sup> iš interneto apklauso ir spausdintinės versijos tyrimo, kuris platino nacionalinių filialų EPSU. Duomenys buvo renkami 34 šalyse, bet mažiau kaip 20 užpildytų anketų iš 12 šalių reakcija buvo per mažas, kad būtų galima įtraukti į analizę. Likusios 22 šalys yra įtrauktos į analizę, iš kurių 10 šalys iš 15 ES valstybių narių, 8 iš naujai atvertas šalių ir penkių iš Rusijos Federacijos ir buvusių sovietinių šalių. Įvairiose šalyse, stebėjimų skaičius skiriasi nuo 20 Bulgarija iki 2911

---

<sup>1</sup> WICARE projekto santrauka, 2014m. Lapkritis. Projektą remia Europos Komisija savo pramoniniams santykiams ir socialinio dialogo programa (Nr. VS/2013/0404). Autoriai: Kea Tjeldens ir Maarten van Klaveren, Amsterdamo universitetas / Amsterdamas Pažangių darbo studijų institutas (AIAS). Partneriai: EPSU (Richard Pond ir Mathias Maucher), WageIndicator (Paulien Osse) ir CELSI (Brian Fabo ir kolegos). Išimtinę šio projekto atsakomybę turi autoriai. Daugiau informacijos apie projektą rasite <http://www.epsu.org/a/10010>.

<sup>2</sup> AZE, BEL BLR, KAZ, RUS, UKR: 31-01-2015.

Nyderlanduose. Šiose šalyse, 9143 darbuotojų pradėjo klausimą. Gali būti naudojamas galiojantys darbo užmokesčio duomenys 4413 respondentų.

Išvados parodo, ką darbuotojai galvoja apie savo darbo užmokestį ir sąlygas. Tai gali neatitikti, ką profsąjungos suvokia, kad tokiu atveju, remiantis susitarimais, kad jie derybų. Skirtumai gali vystytis, nes darbuotojai nežino apie kolektyvinių sutarčių arba dėl to nėra kolektyvinės sutartys gali būti tinkamai įgyvendinami vietos lygmeniu nuostatas. Be to, tai taip pat svarbu atsižvelgti į tai, kad esamų teisės aktų ir reglamentų vietoje, pavyzdžiui, dėl sveikatos ir saugos, gali būti ne (visiškai) laikomasi į "realiame gyvenime".

Galutinis komentaras apie duomenis yra susijęs su tuo, kad apklausos buvo atliktos savanoriškai. Tai reiškia, kad duomenys nėra atstovas visos darbo jėgos ir socialines paslaugas, nes tai prisiima atsitiktinės apklausa. Taigi, iš šių duomenų aiškinimas turėtų būti daroma atsargiai.

### *Idarbinimo savybės*

Visose, išskyrus dviejose, šalyse daugiau nei septyni iš dešimties respondentų yra dirbantys. Savarankiškai dirbantys socialinių paslaugų daugiausia apima labai mažą dalį. 12 iš 22 valstybių, didžioji dalis žmonių dirba viešajame sektoriuje; tris šalyse, daugiau nei penki iš dešimties darbuotojų dirba privačiame sektoriuje, o vienoje šalyje, ne pelno siekiančiose organizacijose. Tiems, kurių nuolatinė darbo sutartis dalis labai skiriasi įvairiose šalyse, nuo 43 iki 96 proc.

Dėl metų tarnybos, keliose šalyse keturi iš dešimties darbuotojai dirbo mažiau nei prieš penkerius metus, o per keletą kitų apskričių pat dalis dirbo daugiau nei 30 metų. Daugelyje šalių vidurkio skirtumų tarnybos metus vyrams ir moterims yra gana ribotas.

### *Pareigų struktūra ir igūdžiai*

Tyrimas turi klausimą "Koks jūsų užsiėmimas?", O atsakymo pasirinkimas buvo suteikta iš maždaug 130 profesinių pavadinimų sąrašą. Anksti projektą paaiškėjo, kad atvyksta ne iš atitinkamos profesijos sąrašą buvo ypač sunku, kai kuriose šalyse, vilkinti apklausas paleidimas ir / arba trukdo skatinti darbuotojus atsakyti į apklausos. Problema keli EPSU filialų minėta buvo, kad sąrašas neatitiko nacionalinių skirstymas profesinių grupių ir profesijų nebuvo gerai atpažįstami dėl naudojamą terminologiją. Susijusi problema buvo ta, kad tarp globos, socialinio darbo ir sveikatos ribos nėra panašūs visose šalyse. Pasiūlymas buvo dirbti su nuo 20 iki 30 pagrindinių profesijų

(vietoj 130) sąrašą ir palikti erdvę įterpti jo / jos profesiją. Tačiau kodavimo pareigybių pavadinimus į 34 pasaulio šalių kalbomis buvo laikoma pernelyg sudėtinga užduotis.

Mūsų tyrimas ištyrė profesinių struktūras ir įgūdžius socialines paslaugas. Dėl profesinės sudėties socialinių paslaugų, mes rasti didelius skirtumus tarp šalių. Priežiūros darbuotojai, įskaitant asmens priežiūros ir vaikų priežiūros darbuotojus, sudaro didžiausią profesinę grupę beveik visose šalyse. Išskyrus du šalis, apie tris iš dešimties darbuotojų yra slaugos ir kitų sveikatos priežiūros specialistų profesijų. Beveik visose šalyse bent du iš dešimties darbuotojų socialines paslaugas gavę jokių mokymų. Darbdavys teikiamą mokymą gavo mažai Austrijoje, Italijoje, Liuksemburge ir Portugalijoje.

Šešių iki aštuonių iš dešimties darbuotojų suvokia, kad jie turi teisę įgūdžių lygį savo dabartinio darbo. Tarp dviejų ir keturių iš dešimties darbuotojų suvokia, kad yra aukštos kvalifikacijos. Priešingai, pagal kvalifikacijos vargu ar per socialinių paslaugų problema.

### Atlyginimas

Visose šalyse vidutinis darbo užmokestis yra didesnis už medianą darbo užmokesčio, o tai reiškia, kad yra gana didelė grupė ties darbo užmokesčio pasiskirstymo apačioje ir mažesnis skaičius respondentų, gaunančių dideles (ER) darbo užmokesčius. Ypač penkiose šalyse (Portugalijoje, Jungtinėje Karalystėje, Čekijoje, Lietuvoje ir Baltarusijoje) darbo užmokesčio skirtumai tarp specialistų ir namų ūkio ir priežiūros darbuotojų yra didelis.

Kalbant apie respondentų, uždirbančių valandinis bruto darbo užmokestis didesnis arba mažesnis už mažo darbo užmokesčio ribą (dviejų trečdalių nacionalinės valandinis vidutinis darbo užmokestis) dalis, Rytų Europoje tų žemiau šios ribos dalis buvo labai maža. Priešingai, daugelyje Vakarų Europos šalių didelės akcijos uždirbo žemiau mažo darbo užmokesčio ribą. Belgijoje, Vokietijoje ir Nyderlanduose mažai apmokamų dalis sudarė daugiau negu 30 procentų, o tarp moterų darbuotojų, net šiek tiek didesnis.

Viršvalandžių mokėjimas įtrauktas į paskutinio darbo užmokesčio paverčia gana retai, daugiausia Austrijoje ir Lietuvoje. Apskritai, veiklos susijusių darbo užmokestis yra dar mažiau atvejų.

### Darbuotojų atstovavimas

Mes randame, kad daugumoje šalių 6:56 iš dešimties darbuotojų socialinėms paslaugoms taikoma kolektyvinės sutarties. Nyderlanduose ir Slovėnijoje ši dalis yra net šiek tiek didesnė. Apskritai, didelė užimama rinkos dalis darbuotojų nežino, ar jiems taikoma kolektyvinė sutartis; tai visų pirma Belgijoje, Italijoje, Portugalijoje ir Jungtinėje Karalystėje atvejais. Iš apklausos, narystės sąjunga normos parodyti kaip labai didelis Austrija, Slovėnija ir Baltarusijos, ir gana didelis Belgijoje, o tai rodo, kad šiose šalyse profesinės sąjungos aktyviai dalyvauja skleidžiant WICARE apklausa.

### Darbo valandos

Darbo savaitę 32-40 val parodyti kaip labiausiai paplitusi daugelyje šalių socialinių paslaugų darbuotojų. Labai ilgos darbo valandos, daugiau nei 48 valandų per savaitę, randama Slovakijoje, Baltarusijoje ir Kazachstane, kur šiek tiek mažiau nei du dešimt pranešimų, dirbančių šioje valandų kategorijas. Pamaininis darbas arba nepastovias darbo valandas yra plačiai paplitęs teikiant socialines paslaugas. Jie dažniausiai pranešė Prancūzijoje, Italijoje, Nyderlanduose ir Bulgarijoje, bet taip pat yra patyrę bent keturi iš dešimties darbuotojų visose kitose šalyse.

### Darbo sąlygos

Dėl su darbu susijusių įtampų, galime daryti išvadą, kad, o įvairių rezultatų apie užduodamus klausimus. Beveik visi šalyse beveik tris penki iš dešimties darbuotojų rasti savo darbą kasdien stresą. Per dešimt šalių, kuriose balai "randa darbo psichiškai alinantis" ir "randa darbą fiziškai alinantis" matuojami du-penki dešimt darbuotojų randa savo darbą per parą, todėl.

### Pasitenkinimas darbu

Visų, išskyrus dvi šalis pasitenkinimas darbo užmokesčio gauna mažiausią reitingą iš penkių pasitenkinimo priemonių apklaustų. Įvertinimas "labai nepatenkinti darbo užmokesčio" yra pažymėtas dažnai, ypač Bulgarijoje, Vengrijoje, Slovėnijoje, Baltarusijoje, Kazachstane, Rusijos Federacijoje ir Ukrainoje. Pasitenkinimas darbu, darbo apsaugos ir darbo valandas gauna didesnes reitingus visose šalyse.

### Socialiniai ir demografiniai socialinių paslaugų darbuotojų bruožai

Respondentų amžiaus vidurkis labai skiriasi, palyginti su jaunais respondentais ypač Portugalijoje. Kaip lytį, didžioji dauguma yra moterys ir visi, bet Italijos. Mokomieji lygiai iš socialinių paslaugų darbuotojų skirtis galo visose šalyse, su dideliais akcijų išsilavinusių ypač ir Rusijos Federacijos.

\*\*\*